

Шостак О.

доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов і перекладу
Державного університету «Київський авіаційний інститут»,
*Chercheur au laboratoire ECHELLES (Europe, États-Unis, Empires-Post-Empires,
Cultures, Histoires, Littératures, Longue Durée et Sciences Sociales)
Université Paris Cité (France)*

РОМАН «НАПІВКРОВКА» МАРІЇ КЕМПБЕЛЛ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ГІБРИДНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МЕТИСІВ

Анотація. Стаття досліджує формування ідентичності нації метисів в історичному та політичному контексті Канади ХХ ст. на прикладі роману Марії Кемпбелл «Напівкровка», підкреслюється роль націоналізму як інструменту захисту землі, культури та автономії народу. Дослідження починається із введення концепції гібридної позиції, на яку вплинула постколоніальна та постмодерністська теорія, яка цінує здатність культур змішуватися, а не залишатися «чистими» чи «зникати». Центральною фігурою цього дослідження є метиси, офіційно визнані корінною групою серед перших націй Канади. Історія народу сягає XVII–XVIII ст. на північному заході Канади. Метиси, що походять від міжетнічних шлюбів між європейськими поселенцями (переважно французами та шотландцями) та корінними народами (зокрема, анішінабе, крі), розвинули унікальну культуру, включаючи власну мову мічіф, а також окремі соціальні та політичні практики. Їхня ідентичність формувалася боротьбою за визнання, зокрема під час повстання на Червоній річці (1869–1870) та повстання 1885 року, очолюваного Луї Ріелем, яке символізувало їхній опір гнобленню та нехтуванню з боку канадського уряду. Автобіографічний роман Марії Кемпбелл «Напівкровка» простежує життя жінки змішаної раси, яка стикається з дискримінацією, культурними втратами та прагненням визнання. Поняття метисної свідомості, натхненне Глорією Анзалдуа, є центральним для розуміння цієї гібридної ідентичності, яка конструюється з внутрішнього, а не зовнішнього процесу. У статті підкреслюється, що метисизм – це не лише злиття культур, але й створення нового культурного простору, що кидає виклик традиційним розмежуванням між «своїм» та «іншим» і втілює опір і стійкість метисів перед обличчям колоніальної історії.

Ключові слова: метиси, перші нації Канади, націоналізм, гібридність, напівкровка, напівіндіанка, Марія Кемпбелл, наративи, Луї Ріель.

Постановка проблеми. Гібридний підхід до вивчення літератури корінних народів був популярним із вісімдесятих років, під впливом постколоніальної та постмодерністської теорії. Пропонуючи альтернативу бінарним системам, які визначали представників корінних народів як «чистих» та «традиційних», або «асимільованих» та «зникаючих», теоретики гібридності натомість наголошують на здатності культур до змішування. Люди змішаного походження є особливо популярними темами для тих, хто цікавиться гібридною ідентичністю. Одним із найважливіших конструктів для розуміння перших націй Канади є нація метисів, одна з трьох визнаних корінних груп (разом із

першими націями та інuitами). Як стверджує Жан Тейст [1], їхня історія починається в останньому десятилітті вісімнадцятого століття на канадському Північному Заході. Протягом двадцяти років метиси проголосили себе нацією та виграли свою першу битву. Протягом сорока років вони стали відомими по всій Північній Америці своїми військовими навичками, кочовим життям та полюванням на бізонів.

Нація метисів – спільнота, що разом із Першими націями та інuitами становить одну з трьох офіційно визнаних груп у канадському правовому полі. Формування метисської ідентичності є результатом міжетнічних шлюбів між європейськими колонізаторами (переважно французами та шотландцями) та корінними народами (особливо анішінабе, крі та іншими племенами). Метиси створили унікальну культуру, що включає власну мову Michif (*мічіф*), моделі землекористування, соціальні структури та політичну суб'єктність, яка не вкладається у традиційні бінарні уявлення про «білих» колонізаторів та «індіанців», тому їм неодноразово доводилося захищати свою ідентичність усіма доступними способами. Вони сформували унікальну культурну, історичну та соціальну ідентичність, яка виникла в результаті змішаних шлюбів між європейськими поселенцями та корінними народами у XVII–XVIII століттях. Метиси становлять значну частку корінного населення теперішньої Канади та мають особливе становище.

Термін *mestiza consciousness*, запропонований Глорією Анзалдуа, означає багатошарову гібридну свідомість як спосіб існування у кількох культурах одночасно, це впливає на формування метисної ідентичності. Поняття метисності культури (або «метисажу», «гібридності») стало важливою темою у постколоніальних, культурологічних та феміністичних дослідженнях. С. Голл стверджує, що відчуття ідентичності пов'язане із питаннями використання ресурсів мови, історії, культури у процесі становлення, на противагу існуванню. Запитання постає не у форматі «Хто ми є?» чи «Звідки ми?», а радше «Куди ми рухаємося?», «Як ми представлені?», «Як це позначиться на тому, як ми будемо спроможні репрезентувати себе самі?». Дослідник говорить, що ідентичності конструйовані із середини, а не із зовні [2, с. 4]. Таким чином виникає гібридність культур, яка за Х. Бгабою є результатом взаємодії кількох культур, які спочатку були навіть суперечливими або взаємовиключними. Це той самий «третій простір», де відбувається культурне змішування і у якому народжуються нові форми ідентичності. У постколоніальному контексті колонізовані корінні народи Північної Америки змушені адаптуватися до культури метрополії, привнесеної європейцями, що при-

звело до створення метисних культурних форм, які поєднали елементи двох світів.

Попри те, що метиси визнаються окремою нацією, вони довгий час не мали статусу «індіанців» відповідно до Акту про індіанців, що позбавляло їх певних юридичних і соціальних гарантій від держави. Метиси досі володіють або претендують на значні території у Манітобі, Саскачевані, Альберті, Квебеку й Онтаріо. Протягом довгого часу метиси неодноразово зазнавали дискримінації та маргіналізації, що проявлялося, зокрема, в уживанні щодо них принизливого терміну "*halfbreeds*" (*напівкровки*).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роман *Halfbreed* («Напівкровка») Марії Кемпбелл є важливим твором, що досліджує не тільки особисту історію авторки, а й смислоутворюючі соціокультурні проблеми метисів у Канаді. Текст створює багатогарний образ метисної ідентичності та трудощів, з якими стикалися метиси у боротьбі за права, рівність і визнання. Важливу роль у цьому відіграють символи, образи та теми, які надають глибини тексту та формують соціальну і культурну перспективу роману. «Напівкровка» Марії Кемпбелл був опублікований понад півстоліття тому, за цей час роман неодноразово ставав частиною критичних візій. До найбільш знаменних слід віднести розвідки Ребеки Людольф, Лі Ксю, Кеннета Фагана, Стівена Данилюка. Брак україномовних літературознавчих досліджень сприяв нашому зацікавленню цим знанням романом на літературному горизонті Канади.

Мета. У цій статті буде проаналізовано становлення метисської ідентичності в історико-політичному контексті Канади ХХ століття, а також роль націоналізму як ідеологічної складової захисту території, культури й автономії метисів. Зокрема, ми звернемося до теоретичних підходів Ентоні Сміта щодо націоналізму як ресурсу для здобуття автентичності та автономії, а також до наративів самих метисів, представлених у працях Марії Кемпбелл і Томаса Кінга, які пропонують альтернативну децентровану версію канадської історії.

Виклад основного матеріалу. Роман *Halfbreed* Марії Кемпбелл є важливим твором, що досліджує не тільки особисту історію авторки, а й важливі соціокультурні проблеми метисів у Канаді. Нація метисів увірвалася на сцену канадської історії повністю сформованою. Метиси були яскравими, зухвалими, гучними і точно не «благородними дикунами». Вони були кочівниками із зовсім іншим способом буття у світі – завжди в русі, дуже зацікавлені в моменті, пристрасні та люті, вони були романтиками та мрійниками. Ці люди безперервно боролися за своє визнання, за свої землі, за свої права та свободи, їх називають напівкровками, що справді звучить зневажливо для корінних народів. Культура цих спільнот суттєво відрізняється як від культури представників корінних народів Канади, так і від культури білого населення [3]. Це підтверджується наявністю особливої мови метисів, мічиф, що складається з компонентів французької та мов аборигенів. «Метис» – це термін, який досі має мінливе значення, і який використовується та відкидається різними групами залежно від їхньої ситуації. Наприклад, багато сімей «напівкровок», згаданих в автобіографічному романі Марії Кемпбелл, відновили свій статус згідно із законопроектом С-31 і тепер вважаються представниками корінних народів [4, с. 126]. Проте такі організації, як Національна рада метисів, постійно докладають зусиль, щоб визначити та стабілізувати значення самого слова «метис», щоб його

можна було використовувати для досягнення політичних цілей. Багато критиків, які пишуть про «напівкровок», явно перебувають під впливом цих політичних зусиль. Таким чином, вони узгоджують свій опис ідентичності, ствердженої в «Напівкровці», із сучасними визначеннями «метиса». Що підкреслює тезу Х. Бгаба про те, що «постколоніальність, зі свого боку, є корисним нагадуванням про стійкі «неоколоніальні» відносини в рамках «нового» світового порядку та багатонаціональний поділ праці. Така перспектива дозволяє автентифікувати історію експлуатації та еволюцію стратегій опору» [5, с. 6].

Повстання на Червоній річці (1869–1870) стало найбільш показовим прикладом політичного самовизначення метисів стало що виникло як реакція на одностороннє «придбання» метисських територій Компанією Гудзонової затоки у Канадського уряду без урахування будь-яких прав корінного населення цієї землі. Воно почалося з придбання Канадою приблизно 3,9 мільйона квадратних кілометрів території у Компанії Гудзонової затоки, що була розташована на Йорк-Фактор. Більша частина цього «придбання» стосувалася земель у Саскачевані, Квебеку, Альберті та Онтаріо, а також невеликих ділянок у Міннесоті, Монтані, Північній та Південній Дакоті, які належали метисам. Як описала це Марія Кемпбелл: «У 1860-х роках Саскачеван був частиною того, що тоді називалося Північно-Західними територіями, і був землею, вільною від міст, дротяних огорож та фермерських будинків. Метиси приїхали сюди з Онтаріо та Манітоби, щоб уникнути упережджень та ненависті, що виникають з відкриттям нової землі» (In the 1860's Saskatchewan was part of what was then called the Northwest territories and was a land free of towns, barber-wire fences and farm-houses. The Halfbreeds came here from Ontario and Manitoba to escape the prejudice and hate that comes with opening of a new land) [6, с. 9]. З корінним населенням цієї території, значну частину якого становили метиси, не було укладено жодних угод, тому Компанія Гудзонової затоки не мала прав на продану землю. Вони навіть не контролювали землю. Купівля була не більш ніж паперовою обіцянкою та заявленим бажанням [7, с. 15].

Центральними фігурами спротиву стали Луї Ріель і Габріель Дюмон, які мобілізували метиске населення для захисту своїх прав, територій та культури. Повстання та подальші події не лише змінили політичну карту західної Канади, але й закріпили в історичній пам'яті канадських корінних народів приклад політичного та культурного опору. Упродовж наступних п'ятнадцяти років після Повстання на Червоній річці більшість метисів були змушені залишити Манітобу та переселитися до Саскачевану, де на півдні, в долині річки Саут-Саскачеван, виникли великі метисські поселення. Уже тоді стало очевидним, що суверенний уряд Канади, як називала себе ця молода держава, зовсім не був зацікавлений у дотриманні прав метисів чи в розв'язанні їхніх проблем. Саме в цей час Луї Ріель повернувся, щоб очолити повстання на північному заході країни [7, с. 16].

З квітня по червень 1885 року відбулися кілька збройних сутичок із урядовими військами, а вирішальна битва сталася поблизу Батоша. Протягом трьох днів загони метисів під проводом Луї Рієля та Габрієля Дюмонта чинили опір значно чисельнішій та краще озброєній канадській армії. Після того, як у повстанців закінчилися боєприпаси, Ріель здався, а Дюмонту вдалося відступити з частиною війська до амери-

канської Монтани. Як зауважує Томас Кінг, «прем'єр-міністр Джон Макдональд наполягав на страті Рієля, попри те, що всі собаки у Квебеку гавкали за нього» [7, с. 17]. Луї Ріель був повішений за звинуваченням у державній зраді, а англоговна Канада, самозакохано поплескала себе по плечу, залишившись впевненою, що «метиське питання» остаточно вирішено. Самі ж метиси з цим не погодилися, виокремлюючи себе як унікальну культурну спільноту, що продовжує боротися за своє визнання й місце в історії. Кемпбелл так описувала настрої свого народу після поразки повстання: «Напівкрівки боялися, що їхні права не будуть враховуватися канадським урядом, коли було придбано землю у компанії «Гадсонс Бай», побоювалися вони і упереджень білих протестантських поселенців, саме це призвело до повстання на Червоній річці 1869 року. Тож, втративши своїх лідерів, напівкрівки примушені були до втечі до районів на південь від Принс-Альберт, Саскачеван, і заснували поселення Дак-Лейк, Баточ, Сент-Луїс та Сент-Лоран» (“The fear of the Halfbreed that their rights would not be respected by the Canadian government when it acquired the land from the Hudson’s Bay Company, along with the prejudice of the white Protestant settlers, led to the Red River Rebellion of 1869. Louis Riel established a provisional government at Fort Garry, Manitoba, but escaped to the United States in 1870 when troops arrived from Canada. So with their leaders and their lands gone, the Halfbreeds fled to the areas south of Prince Albert, Saskatchewan, and established the settlements of Duck Lake, Batoche, St. Louis and St. Laurent”) [6, с. 9].

Halfbreed («Напівкрівка») – автобіографічний роман Марії Кемпбелл, який оповідає про її життя як жінки-метиски у Канаді. Авторка детально описує злидні та важкі умови, у яких жила її родина після поразки Повстання Рієля: «Ріель зник, і зникли також їхні надії» (“Riel was gone now and so were their hopes”) [6, с. 12]. Протягом усього роману вона висвітлює дискримінацію та расизм – як з боку білих канадців, так і через державну політику, що цілеспрямовано знищувала корінну ідентичність. Як зауважує Лі Сюе: «метиси як меншина, що існує в основному руслі білої культури, проходять через болісний процес виживання та перебувають у постійному конфлікті із зовнішнім світом» [8, с. 43]. Їхні історичні травми, досвіди й ідентичність стали темами низки видатних літературних творів, з-поміж яких роман Марії Кемпбелл *Halfbreed* («Напівкрівка») займає особливе місце. Роман став бестселером у рік своєї появи і по цей час продовжує хвилювати читачів. Роман було перевидано дванадцять разів з моменту його першої публікації у 1973 році. Відтоді він здобув велику популярність серед читачів і став класикою канадської літератури, особливо серед творів, що зображують життя корінних народів Канади та метисів. Одне з найбільш значущих перевидань було здійснене у 2000 році, коли *Halfbreed* був перевиданий із новим вступом, що допомогло зміцнити його репутацію як важливого літературного твору для канадської культури та історії метисів. Книга продовжує перевидуватися і в даний час. 2021 року книга була перекладена французькою і була радо прийнята у французькій академічній спільноті, бо додала нового погляду на питання Квебеку, яке досі хвилює французів.

У книзі глибоко досліджуються емоційні й психологічні наслідки втрати культурної ідентичності. Кемпбелл показує, як ця втрата призвела до ізоляції та відчуження, не лише з боку білого суспільства, але й серед власної спільноти. У молодості

вона також намагалася втекти від труднощів, переживши залежність, експлуатацію та розпач у пошуках кращого життя. Водночас роман є історією внутрішнього відродження. «Багато років тому, сказала вона, коли вона була ще маленькою дівчинкою, напівкрівки прибули на захід. Вони залишили гарні домівки в пошуках місця, де могли б жити так, як забажають. Пізніше з цих людей виник лідер, який сказав, що якщо вони наполегливо працюватимуть і боротимуться за те, у що вірять, то переможуть попри всі труднощі. Незважаючи на труднощі, вони віддали все, що мали, за цей єдиний відчайдушний шанс на свободу, але оскільки деякі з них сказали: «Я хочу гарний одяг і коней, а ви, негідні напівкрівки, руйнуєте мені це», вони втратили свою мрію» (“Many years ago, she said, when she was only a little girl, the Halfbreeds came west. They left good homes behind in their search for a place where they could live as they wished. Later a leader arose from these people who said if they worked hard and fought for what they believed in they would win against all odds. Despite the hardships, they gave all they had for this one desperate chance of being free, but because some of them said, “I want good clothes and horses and you no-good Halfbreeds are ruining it for me”, they lost their dream”) [6, р. 47]. З часом авторка проходить шлях від безсилля до віднайдення голосу й сили. Повернення до метиського коріння – як фізично, так і духовно – стає ключовим моментом її зцілення й особистісного зростання. На думку Е. Сміта, націоналізм є не так стилі й доктрина політики, як форма культури, що набула глобального резонансу, а нація – це тип ідентичності, чие значення та пріоритет зумовлені цією формою культури.

Марія Кемпбелл детально розповідає про свій родовід – родини Кемпбеллів і Дююнків. По батьковій лінії вона походить від шотландців і метисів, споріднених із Габрієлем Дюмонтом. «Прадід Кемпбелл приїхав з Единбурга, Шотландія, разом зі своїм братом. Вони обидва були жорсткими, суворими чоловіками, і на кораблі до Канади вони посварилися та зреклися один одного. Вони оселилися в одній місцевості, обидва одружилися з місцевими жінками та створили сім’ї. Прадід одружився з жінкою-метискою, племінницею Габрієля Дюмонда. До шлюбу обидва брати хотіли одну й ту саму жінку, і хоча прадід переміг, він був переконаний, що його єдина дитина – син його брата, тому він ніколи не визнавав дідуся Кемпбелла своїм, і він більше ніколи не розмовляв зі своїм братом за його життя» (“Great Grandpa Campbell came from Edinburgh, Scotland, with his brother. They were both tough, hard men, and on the boat to Canada they got into fight and disowned each other. They settled in the same area, both married native women and raised families. Great Grandpa married a Halfbreed woman, a niece of Gabriel Dumond. Prior to the marriage both brothers had wanted the same woman, and although Great Grandpa won, he was convinced that his only child was his brother’s son and so he never recognized Grandpa Campbell as his own, nor did he ever speak to his brother again during his lifetime”) [6, р. 14]. По материнській лінії вона походить з родини франко-індіанського походження. Дві родини були дуже різними: «бабуся Дубук була індіанкою, що працювала за договором, і відрізнялася від бабусі Кемпбелл тим, що виросла в монастирі. Дідусь Дубук був величезним, вольовим французом з Дубука, штат Айова. Його дідусь був кур’єром і отримав земельний грант в Айові від іспанського короля. Там родина видобувала руду, започаткувала лісову промисловість і заснувала місто

Дубук. Дідусь приїхав до Канади та домовився про свій шлюб з бабусею через черницю у монастирі. Мама була їхньою єдиною дочкою, і коли їй було п'ять років, вони відправили її до монастиря на навчання» (“grandma Dubuque was a treaty Indian woman, different from Grannie Campbell because she was raised in a convent. Grandpa Dubuque was a huge, strong-willed Frenchman from Dubuque, Iowa. His grandfather had been a *courreur de bois* and had been given a land grant in Iowa by Spanish king. There the family mined ore and started a lumber industry and founded the city of Dubuque. Grandpa came to Canada and arranged his marriage with Grannie through the nuns at the convent. Mom was their only daughter and when she was five years old they sent her to convent to be educated”) [6, с. 18]. Через ці складні етнічні переплетення формувалася унікальний метисський етнос: “Ісбістери, Кемпбелли та Вандали були нашою родиною і справжньою сумішшю шотландців, французів, крі, англійців та ірландців. Ми розмовляли мовою, зовсім відмінною від інших. Ми були поєднанням усього: мисливці, пасткирі й фермери... Наші люди хизувалися, що мають найкращих воїнів і найвродливіших жінок» (“The Isbisters, Campbells, and Vandals were our family and were real mixture of Scottish, French, Cree, English and Irish. We spoke a language completely different from the others. We were a combination of everything: hunters, trappers and *ak-ee-top* farmers. Our people bragged that they produced the best and the most fearless fighting men – and the best looking women”) [6, с. 25].

Значний вплив на формування особистості Марії справила її бабуся Чічум – носійка традиційних знань, яка передавала їй духовну силу та мудрість. Водночас авторка відверто розповідає про складні стосунки з родичами з числа “третійних індіанців”, які часто зневажали метисів. Вони вважали метисів “напівлюдьми” (*awp-pee-tow-koosons*), позбавленими повноцінної культури та ресурсів. Марія Кемпбелл зростає в оточенні своїх батьків-метисів, розширеної родини та корінної громади, де вона вивчає традиційні звичаї. Її повсякденне життя сповнене національних традицій: вживання традиційної їжі, дотримання духовних звичаїв, розмова на діалекті та близькість до корінних родичів. Завдяки цьому досвіду вона формує глибоке та цінне розуміння своєї культури. Цей міцний зв'язок з першовитоками допомагає розвивати гордість за свою ідентичність та усвідомлювати, що метиси відрізняються як від перших націй Канади, так і від білих канадців. Говорячи про своїх родичів-індіанців, вона наголошувала на різниці між ними та метисами. «Індіанська релігія була дуже дорогоцінною як для них, так і для напівкровок, але ми ніколи не сприймали її так серйозно. Ми всі ходили на індіанський Сонячний танок та спеціальні зібрання, але якимось чином ми ніколи не вписувалися. Ми завжди були бідними родичами, *авп-пі-тоу-кусонами* (напівлюдьми). Вони сміялися та зневажали нас. У них була земля та безпека, у нас не було нічого. Як казав тато: «Не було ні горщика, щоб помочитися, ні вікна, щоб виплеснути це». Вони терпіли нас допоки не напивалися, а тоді намагалися нас віддухопелити, проте отримували від нас тумаків» (“The Indian religion was very precious to them and to the Halfbreeds, but we never took it as seriously. We all went to the Indians’ Sundance and special gatherings, but somehow we never fitted in. We were always the poor relatives, the *awp-pee-tow-koosons* (half people). They laughed and scorned us. They had land and security, we had nothing. As Daddy put it, “No pot to piss in or a window to throw it out”. They would tolerate us unless they were drinking and then

they would try to fight, but received many sound beating from us”) [6, с. 26–27]. Міцні стосунки між родиною Марії та їхніми ширшими корінними родичами допомагають зміцнити її позитивні почуття щодо метисської спадщини. Водночас її чистокровні родичі мали багато упереджень проти метисів і проти неї особисто: «Однак їхні старі люди, наші «мушуми» (діди) та «кокуми» (бабусі), були добрими. Вони були упередженими, але оскільки ми були родичами, вони приходили в гості, і наші люди ставилися до них з повагою. ... Вони брали мене на *пау-вау*, свята та дні укладення договорів, і завдяки їм я дізналася значення цих особливих днів. Мушум також брав мене із собою на засідання ради, які завжди були однаковими: індіанський агент оголошував засідання, вів усю розмову, закривав його і йшов. Я пам'ятаю, як сказала Мушуму: «Ти вождь. Чому ти не береш слова?» Коли я висловлювала свою думку, Кокум подивився на Мушум і казала: «Це біла кров у ній», бо індіанські жінки не висловлюють своєї думки, на відміну від жінок-метисок. Хоча мені й подобалося їх відвідувати, я завжди була рада повернутися до гамору та безладу мого власного народу. (“However, their old people, our “Mushooms” (grandfathers) and “Kokums” (grandmothers) were good. They were prejudiced, but because we were kin they came to visit and our people treated them with respect. ... They took me to *pow-wows*, Sundances and Treaty Days, and though them I learned the meanings of those special days. Mushoom would also take me with him to council meetings which were always the same: the Indian agent called the meeting to order, did all the talking, closed it and left. I remember telling Mushooms, “You’re the chief. How come you don’t talk?” When I expressed my opinions, in these matters, Kokum would look at Mushoom and say, “It’s the white in her”. Treaty Indian women don’t express their opinion, Halfbreed women do. Even though I liked visiting them, I was always glad to get back to the noise and disorder of my own people”) [6, с. 27].

Кемпбелл описує й соціокультурні відмінності між метисами та європейськими поселенцями. У романі вона згадує, що її вражали матеріальні статки переселенців зі Скандинавії чи Німеччини, але вони здавалися їй холодними, відстороненими й нездатними до спільності, притаманної метисам. «Іммігранти, які приїхали та заселили землю, були переважно німцями та шведами. На невеликих фермах вони вирощували свиней, птицю, кількох корів та трохи зерна. Я так добре пам'ятаю цих людей, бо думала, що вони, мабуть, найбагатші та найкрасивіші на землі. Вони могли купувати гарний одяг, їсти яблука та апельсини, мали зубні щітки та чистили зуби щодня. Я також боялася їх. Вони виглядали холодними та страшними, посміхалися, на відміну від моїх рідних, які сміялися, плакали, танцювали, билися та ділилися всім. Ці люди рідко підвищували голос і ніколи не ділилися один з одним, натомість позичали чи купували» (“The immigrants who came and homesteaded the land were predominantly German and Swedes. On small farms they raised pigs, poultry, a few cows and a bit of grain. I remember these people so well, for I thought they must be the richest and most beautiful on the earth. They could buy pretty cloths and eat apples and oranges, and they had toothbrushes and brushed their teeth every day. I was also afraid of them. They looked cold and frightening, and seldom smiled, unlike my own people who laughed, cried, danced, and fought and shared everything. These people rarely raised their voices, and never shared with each other, borrowing or buying instead. They didn’t understand us, just shook their heads and thanked God they were different”) [6, с. 28].

У подальших розділах роману авторка розглядає себе як частину ширшої «пан-індіанської» спільноти. Вона називає себе halfbreed, «напівкровкою», «напівіндіанкою» або ж «представницею Асоціації метисів Альберти» [6, с. 153]. Саме ця плинність ідентичності, як зазначають критики, часто звужується до політично значущої категорії. Відповідно до М. Геймса-Гарсії, «ідентичність зводиться до одного аспекту, який має найбільшу політичну вагу» [9, с. 259]. Роман демонструє, що відновлення культурної ідентичності – це шлях до виживання й сили. Метиси не змінюють своєї ідентичності, бо сама історія залишає їм тільки боротьбу за виживання... «Якщо надія й існує, то вона в духовній свободі, а не у матеріальному добробуті» [8, с. 45].

Висновки. Гібридність метисів стає символом того, як колонізована культура не просто «копіювала» метропольну культуру, але створила нові форми ідентичності, поєднуючи старі культурні традиції із новими впливами. Важливою рисою гібридності метисної культури є те, що вона зруйнувала чіткий поділ між «я» та «інший». Це не просто поєднання елементів, а створення чогось нового, що не належало жодній із попередніх культур повністю, але є результатом їх взаємодії.

Література:

- Teillet J. *The North-West Is Our Mother: Story of Louis Riel's People, Métis Nation People, Métis Nation..* Toronto: HarperCollins Publishers, 2019. 592 p.
- Hall Stuart. Introduction. Who Needs 'Identity'. *Questions of Cultural Identity*/ Ed. by S. Hall and P. du Gay. London, 1996. P. 1-17.
- Шостак О.Г. Художні вираження національної ідентичності в творчості сучасних північноамериканських письменників корінного походження. Київ: Талком, 2020. 563 с.
- Episkew J. Aboriginal Policy Through Literary Eyes // *Inroads: A Journal of Opinion*. 2001. №10. P. 123-130.
- Bhabha Homi K. *The Location of Culture*. London and New York: Routledge, 1994. 285 p.
- Campbell M. *Halfbreed*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1982. 157 p.
- King T. *The Inconvenient Indian: A Curious Account of Native People in North America*. Toronto: Anchor Canada, 2013. 314 p.
- Li Xue. An Analysis of *Halfbreed* : Maria Campbell's Escape and the Return // *Academic Journal of Humanities & Social Sciences*. 2022. T. 5, №9. P. 43-48.
- Ludolph, Rebekah. Exposing the Eugenic Reader: Maria Campbell's *Halfbreed* and Settler Self-Education. *Studies in Canadian Literature / Études en littérature canadienne*, 2019, 44(2), 101-120. <https://doi.org/10.7202/1070957>
- Fagan, K., Danyluk, S., Donaldson, Horsburgh, A., Moore, R., Winquist, M. Reading the reception of Maria Campbell's *Halfbreed*. *The Canadian Journal of Native Studies* XXIX, 1&2, 2009. P. 257-281.

Shostak O. *Halfbreed* by Maria Campbell as a reflection of the hybrid identity of the Métis

Summary. The article examines the Métis identity formation in the historical and political context of 20th-century Canada through the text of Maria Campbell's novel *Halfbreed* as an example. The role of nationalism as a tool for protecting the land, culture, and autonomy of the people is emphasized. The research begins with the introduction of the concept of the hybrid position, which was influenced by postcolonial and postmodern theory, which values the ability of cultures to mix rather than remain "pure" or "disappear". The central figure of this study is the Métis nation, officially recognized as an indigenous group among the First Nations of Canada. The history of these people dates back to the 17th–18th centuries in northwestern Canada. The Métis, who originated from interethnic marriages between European settlers (mainly French and Scottish) and indigenous peoples (in particular, Anishinaabe, Cree), developed a unique culture, including their own Michif language, as well as separate social and political practices. Their identity was shaped by struggles for recognition, particularly during the Red River Rebellion (1869–1870) and the 1885 rebellion led by Louis Riel, which symbolized their resistance to oppression and neglect by the Canadian government. Marie Campbell's autobiographical novel *Halfbreed* traces the life of a mixed-race woman who faced discrimination, cultural loss, and a desire for recognition. The concept of mestizo consciousness, inspired by Gloria Anzaldúa, is central to understanding this hybrid identity, which is constructed from an internal rather than external process. The article emphasizes that mestizoism is not only a fusion of cultures, but also the creation of a new cultural space that challenges traditional distinctions between "one" and "other" and embodies the resistance and resilience of mestizos in the face of colonial history.

Key words: métis, First Nations of Canada, nationalism, hybridity, halfbreed, half-Indian, Maria Campbell, narratives, Louis Riel.